BRIVES, Francisco (2005): *O meu libro das sombras*. O Grelo Edicións, 96 pp.

O meu libro das sombras é o primeiro poemario en galego do coruñés Francisco Brives, poeta, actor e artista audiovisual de cuxo carácter polifacético deixa mostra neste audio-libro, no cal os poemas preséntanse acompañados cada un dunha fotografía, ademais dun CD con catro poemas do libro (o IX, o II, o XVIII e o XI) máis un poema en castelán que non se inclúe no poemario, titulado “Síndrome”, en versións musicalizadas interpretadas por Manu Clavijo, cantante e compositor de orixe arxentino afincado en Madrid.

Así, *O meu libro de sombras* componse de cinco poemas musicalizados, vinte e unha fotografías e vinte poemas breves, intitulados, tan só numerados, ós que temos que engadir o poema introdutorio no que o eu lírico nos presenta a súa relación coa dor: “¡Que ten a dor que nos move tantas cousas.....! (...) Ai! ...esta dor lévame poesía, esta que golfo agora para/ non facer sangue....”.

As fotografías que acompañan estes poemas son nun gran número autorretratos do propio artista que amosan a dimensión persoal e autorreferencial que impregna toda a obra e que se fai notar no posesivo do título do poemario. Estas fotografías tamén exploran outra dimensión que aparece reflectida nos poemas: a do corpo, o corpo espido, primitivo, natural, que se torna lugar de vivencia e de manifestación física dos sentimentos e das lembranzas: “teño a dor tan apegada á pele/ que o rexeitamento faise sexo/ só con lembrarte/ e dicir Non” (poema V). E xunto ó corpo, os espazos, tanto íntimos (a casa, a alcoba) como públicos (beirarrúas, fiestras), pero tan baleiros e desolados, tan desertos e faltos de vida como páramos.

O poemario atópase, ademais, brevemente prologado pola tamén poetisa Pilar Pallarés, quen destaca elementos como o sentimento doloroso como xerme poético do libro: “No

principio, está a dor”, así como a influencia poética de importantes figuras femininas como Emily Dickinson ou Rosalía de Castro, xa que segundo Pallarés, o modo no que Brives e ambas as dúas poetisas se enfrontan literariamente á dor é o mesmo: encarándoa de fronte e aceptándoa, facéndoa parte do propio ser: “Pain has an element of blank;/ It cannot recollect/ When it began, or if there were/ A day when it was not” escribiu Dickison; “Dubidaba/ entre arrincarte do fondo/ ou sementar contigo unha árbore/ no asfalto/ das cidades” (poema I), dinos Brives no seu poemario.

A influencia que Rosalía de Castro ten no devagar poético do coruñés destácaa o mesmo Brives no seu blog persoal (<http://franciscobrives.blogspot.com.es/>): “Cando neno lembro a mesa da cociña onde a miña nai me sentaba a falar de Rosalía de Castro namentres limpaba. Aprendín a ler cun libro de poemas, *Cantares Gallegos*, que aínda está na casa”. Ó respecto, non podemos esquecer as resonancias poéticas que a palabra sombra do título implica. Esta sombra xa non é, no entanto, como ocorría en Rosalía, unha presenza externa que invade o eu lírico (“Cando penso que te fuches,/ negra sombra que me asombras,/ ó pé dos meus cabezas/ tornas facéndome mofa”), senón que é o propio poeta convertido pola dor e pola soidade: “Libreime da estirpe...../ só son sombra!” (poema XVI).

Así, a soidade, a dor ou a figura do pai ausente convértense en temas recorrentes nos poemas que compoñen o libro. Brives explora neste poemario un tema moi común entre fines do século XIX e comezos do XX (período do que o autor recibe importantes influencias, tal como viamos): as orfandades, neste caso, dun ser só e arroxado a un mundo, Madrid, que se acaba convertendo en cidade simbólica, en asfalto, de calquera forma de exilio ou de soidade, “unha non-nai” en palabras de Pallarés

(poema XII: “Doéme o peito/ neste Madrid sen país”), pero que non deixa por iso de desempeñar o papel de refuxio: “Dende o teito desta cidade/ de noxos e asfaltos/ agachei a miña dor” (poema XI).

No caso do eu lírico do poema, esta orfandade parece ter sido elixida: “Voume alonxar da xente dos país/ e das lembranzas/ por ver se no vacio atopo/ unha sombra que me dé acougo” (poema VI). Porén, esta decisión tamén implica unha soidade da que en ocasiónes é necesario escapar: “e percuo lembranzas que me leven/ aos brazos paternos./ Ai! Meu pai! ...agora xa sei/ que non podo fuxir” (poema IV). Tamén ó respecto ocupa un lugar destacado a saudade da infancia que invade nestas ocasións o poeta, saudade de ese paraíso perdido que significa a nenez: “A indagación da dor deriva no mito da Expulsión”, como nos di Pallarés no limiar do libro.

Dende un punto de vista formal, Brives xoga constantemente coa disposición das palabras e cos signos de puntuación, por exemplo, alargando os puntos suspensivos dos seus

poemas segundo a intensidade da que quere dotar o verso, convertendo os tres puntos suspensivos tradicionais en cinco, catro, sete, trece, etc. O mesmo ocorre cos signos de exclamación iniciais, que decide por ou eliminar intencionadamente segundo a énfase que quere facer na expresión, igual que sucede cos puntos finais.

Outro elemento formal importante é a disposición dos espazos en branco entre os versos, e non só entre estes, senón tamén entre palabras dun mesmo verso, marcando así o acento sobre certas verbas ou expresións que quere destacar.

Poesía directa, sen grandes metáforas ou xogos poéticos, baseada na forza expresiva das palabras escollidas: noxo, asfalto, dor, bágoa, sombra, tumba... e no xogo artístico coa súa disposición formal, cos espazos en branco, coa fotografía e coa música.

Antía FERNÁNDEZ MARTÍNEZ
Universidad Complutense de Madrid
antiafermar@gmail.com